

УНИВЕРЗИТЕТ „СВ. КИРИЛ И МЕТОДИЈ“
ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ „БЛАЖЕ КОНЕСКИ“
СКОПЈЕ

Бул. Гоце Делчев бр. 9А 1000 Скопје
Република Северна Македонија
Деканат: +389 2 3240 401

Универзитет "Св. Кирил и Методиј"
Филолошки факултет "Блаже Конески"

Бр. 03-583/B
06-10-2023 год.
СКОПЈЕ

ПРОЦЕНА
НА ЗАГРОЗЕНОСТ ОД ПРИРОДНИ НЕПОГОДИ
И ДРУГИ НЕСРЕКИ

Скопје, 2023 год.

ПОЈДОВНИ ОСНОВИ

За изготвување Процена на загрозеност од природни непогоди и други несреќи

Изготвувањето на *Процената* на загрозеност од природни непогоди и други несреќи, како обврска произлегува од член 11 од Законот за заштита и спасување (Службен весник на Република Македонија број 36/2004, 49/2004, 86/2008, 124/2010, 18/2011, 41/2014, 129/2015, 71/2016, 106/2016 и 83/2018 и Службен весник на Република Северна Македонија број 215/2021), глава II (Содржина и начин на проценување на опасностите), став 3 алинеа 1, 2, 3, 4, 5 и 6 од Методологијата за содржината и начинот на проценување на опасностите и планирање на заштитата и спасувањето (Службен весник на РМ, број 76/06) и други подзаконски прописи.

Целта на оваа Процена е да се анализираат потенцијалните предвидливи и непредвидливи опасности и други несреќи и нивното влијание по животот и здравјето на вработените, студентите, средствата за работа, материјалните и нематеријалните добра од една страна, и соогледување на состојбите, можностите, силите, средствата и начинот на совладување на опасностите во конкретните акции за заштита и спасување на вработените, студентите, средствата за работа и материјалните добра од друга страна.

При изготвувањето на оваа Процена, во предвид земени се и можните опасности кои произлегуваат од електричната, електронско-моќпјутерската и друг вид на напредна апаратна технологија, која во изменети вонредни околности може да биде потенцијален причинител за настанување на несреќи.

Сите овие ризични фактори и други опасности упатуваат на потребата во оваа Процена поконкретно да се разгледаат и анализираат состојбите и проблематичните ситуации, од аспект за навремено реагирање и преземање превентивни и оперативни мерки, постапки и други активности, со цел за ублажување и отстранување на евентуалните последици.

СОДРЖИНА

На Процената на загрозеност од природни непогоди и други несреќи

1. Општи карактеристики.
 - 1.1. Дејноста на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ и неговото влијание на можноста од предизвикување на природни непогоди и други несреќи.
 - 1.2. Влијанието на непогодите и несреќите во обавувањето на дејноста.
 - 1.3. Податоци за капацитетите со кои располага Факултетот.
 - 1.4. Густина на изграденост на видовите објекти и нивната карактеристика од важноста за заштитата на вработените, корисниците на услуги-студентите, средствата за работа и материјалните добра од природни непогоди и други несреќи.
 - 1.5. Сообраќајна инфраструктура.
 - 1.6. Број на вработени и корисници на услуги-студенти.
2. Обученост и оспособеност на Штабот и единиците за заштита и спасување.
3. Обученост и оспособеност на вработените за заштита и спасување.
4. Опременост со средства и опрема за заштита и спасување.
5. Загрозеност на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ – Скопје од опасности како последица од природни непогоди и други несреќи.
6. Процена по мерки за заштита и спасување.
7. Заклучоци.

1. Општи карактеристики на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“

Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје, а согласно Статутот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ - Скопје и другите потстатутарни акти е регистриран како јавна високообразовна установа.

Согласно Статутот на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје, Факултетот врши високообразовна дејност од прв, втор и трет циклус студии, научноистражувачка и применувачка високостручна дејност во научноистражувачкото подрачје на хуманистичките науки, во полето наука за јазик, наука за литература, дидактика на јазиците и книжевностите, традицисна историјата и културолошки студии како и во сите научни полиња што се во врска со основната дејност на Факултетот.

Седиштето на Факултетот е на Булевар „Гоце Делчев“ - 9а во Скопје, на подрачје на Општина „Центар“ во кругот на комплексот факултети при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје.

Факултетот е основан на 16 декември 1946 год. со Решение на Владата на Народна Република Македонија, во рамките на тогашниот Филозофски факултет, а со Закон за основање на Филолошки факултет во Скопје, од 30 март 1974 год. е издвоен од Филозофскиот факултет, и од 1 октомври 1974 год. започнува самостојно со работа. Во текот на 1996 год., Филолошкиот факултет се преименува во Филолошки факултет „Блаже Конески“.

Од формирањето, Факултетот се доградувал и усовршувал во сите области, за да може денес да го добие епитетот на реномирана јавна високообразовна установа од областа на филолошките науки.

Универзитетскиот комплекс од факултети, во кој состав влегува и Филолошкиот факултет, заграден е со ограда од ковано железо.

Филолошкиот факултет се протега на вкупна површина од 7555 м². Има Подрумски простории со дел Засолниште за основна заштита пренаменето во наставни и други простории, Приземје, Прв и Втор спрат и надградба на една просторија, како Трет спрат.

За остварување на својата дејност, во рамките на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ основани се внатрешни функционални организациони единици, и тоа:

- Институтути.
- Центри.
- Лаборатории.
- Катедри.
- Оддели.
- Библиотеки, и
- Стручна и административна служба.

На ниво на Филолошки факултет „Блаже Конески“ функционираат органи на управување, и тоа:

- Наставно-научен совет.
- Декан, и
- Деканатска управа.

Наставно-научниот совет е стручен орган на Факултетот. Седниците на Наставно-научниот совет ги свикнува и со нив раководи Деканот на Факултетот, а во негово отсуство овластува еден од продеканите за раководење со седниците.

Деканот е раководен орган кој го застапува и претставува Факултетот, во согласност со Статутот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје.

Деканатската управа е орган на управување на Факултетот, работи на седници на кои разгледува материјали од различни области, а меѓу нив расправа и за прашања од областа на заштитата и спасувањето, односно разгледува План за заштита и спасување од природни непогоди и несреќи, и донесува одлуки.

Деканатската управа ја свикнува и со седниците претседава Деканот на Факултетот.

Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ самостојно управува со имотот, финансиските средства, средствата за работа и другите материјални добра потребни за остварување на основната дејност, согласно закон.

Во случај на природни непогоди, несреќи и други кризни состојби, Факултетот продолжува со остварување на основната дејност, односно начинот и организацијата на работата ги приспособува на новонастанатата состојба и презема мерки, постапки и други активности за отстранување на последиците од непогодите и несреќите. При спроведување на овие активности заради помош соработува со Министерството за образование и наука, Дирекцијата за заштита и спасување, преку Подрачното одделение за заштита и спасување „Центар“, Општината „Центар“, Градот Скопје, и други органи и институции.

1.1. Дејноста на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ и нејзиното влијание на можноста од предизвикување природни непогоди и други несреќи

Основната дејност на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ е организирање и остварување на високообразовна, научно-истражувачка и применувачка, односно апликативна високо стручна дејност во областа на филолошките науки (наука за јазик, наука за литература, дидактика и културологија) и студиско и научно-истражувачко подрачје.

На Факултетот се организираат студии од прв, втор и трет циклус.

Факултетот врши високообразовна, научно-истражувачка и применувачка дејност и во други подрачја кои се во врска со остварувањето на основната дејност на Факултетот.

Целите и работните задачи кои произлегуваат од основната дејност, Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ ги извршува со утврден број извршители, со опис на работните места, соодветна стручна подготовка, потребно работно искуство, одговорност за остварување на целите во внатрешните, функционални организациони единици, согласно Одлуката за организација и систематизација на работните места на вработените во Факултетот.

Во процесот на остварувањето на основната дејност, одредени работни места во организационите единици, во рамките на редовното извршување на работните задачи, предвидуваат употреба на средства за работа кои имаат контакт со електрични, електронски и компјутерски уреди и апарати, кои во извесна и изменета состојба (дефекти, технички и други недостатоци) можат да бидат причинители за создавање штетни последици по

животот и здравјето на вработените и студентите, како и оштетување или уништување на други средства за работа и вредни материјални добра.

За вршење на својата дејност, согласно со Статутот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, во рамките на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ основани се внатрешни функционални организациони единици, и тоа:

- Катедри.
- Институтути
- Оддели.
- Центри.
- Лаборатории.
- Библиотеки, и
- Стручна и административна служба.

Катедрите се основни внатрешни наставно-научни организациони единици на Факултетот. Катедрите се формираат за наставни предмети од иста или сродна научна област, со цел усогласување и развивање на наставно-образовната, научно-истражувачката, применувачката, односно апликативната дејност.

На Факултетот постојат следниве Катедри, како основни и функционални организациони единици:

1. Катедра за македонски јазик.
2. Катедра за македонска книжевност и култура.
3. Катедра за албански јазик и книжевност.
4. Катедра за турски јазик и книжевност.
5. Катедра за романски јазици и книжевности.
6. Катедра за славистика.
7. Катедра за германски јазик и книжевност.
8. Катедра за англиски јазик и книжевност.
9. Катедра за општа и компаративна книжевност.
10. Катедра за преведување и толкување, и
11. Катедра за италијански јазик и книжевност.

Институтите се формираат на определено научно-истражувачко поле за изведување фундаментални, развојни и апликативни проекти и за изведување наставно-образовна дејност поврзана со соодветното научно-истражувачко поле.

Институтот го сочинуваат катедри кои припаѓаат на соодветното научно-истражувачко поле.

Одделите се формираат заради неопходно поврзување на научните области, насочување и усогласување на наставно-образовната и со неа поврзаната научно-истражувачка дејност на катедрите, како и заради развивање на научните дисциплини и струки од тие области.

Центрите се формираат заради изведување, организирање и поттикнување на научно-истражувачката и наставно-образовната работа, пренесување на употребата на современите методи на работа, сознанијата и достигнувањата, како и за изведување на информатички и информациско-документациски активности.

Центрите можат да вршат применувачка, односно апликативна дејност. На ниво на Факултет формирани се следниве Центри:

1. Центар за тестирање и сертифицирање на македонскиот јазик, како странски – втор јазик (ЦЕТИС – МАК), и
2. Центар за кариера.

Лабораториите се формираат за практично изведување на наставно-образовната, научно-истражувачката и применувачката, односно апликативната работа.

При секоја катедра постои **Библиотека**, која учествува и дава свој придонес во креирањето на политиката на библиотечното работење во рамките на интегрираниот библиотечен систем на Универзитетот.

Библиотеките на Факултетот ја собираат, ја уредуваат и ја распоредуваат научната, студиската и стручната литература и на наставно-научните кадри, на соработниците и на студентите им ги даваат информациите и знаењата за студиите и за научната работа.

Стручните и административните работи ги врши **Стручна и административна служба** на Факултетот, како дел од интегрираната Стручна и административна служба на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје.

И покрај континуираната едукација на директните извршители преку разни форми и методи, примената на превентивните мерки за заштита и спасување во случај на предвидливи и непредвидливи опасности, невнимание, изненадни дефекти и друга техничка неисправност на електричните, електронските и компјутерските системи, остварувањето на дејноста на Факултетот не е имуна од изненадни несреќни случаеви.

Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје, нема технички можности преку остварување на основната дејност да предизвика природни непогоди, техничко-технолошки и други несреќи или еколошко загадување на работниот простор и пошироката околина.

На ниво на Факултет организирана е **Чуварска служба** со задача за постојан надзор и контрола на објектот и опремата, го следи влегувањето и излегувањето во и од објектот, се грижи за техничко обезбедување на објектот, го одржува редот и дисциплината во објектот, презема и други неопходни и итни мерки и постапки за отстранување на евентуално пројавени последици во рамките на расположивите можности.

1.2. Влијанието на непогодите и несреќите во обавувањето на дејноста

Согласно внатрешните односи и работењето и Одлуката за организација и систематизација на работните места на вработените во Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во состав на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, има систематизирано работни места и утврден број работници со соодветна стручна подготовка и работно искуство.

Факултетот не располага со вишок работници, со кои би се пополниле работните места, во случај на загуба, како последица од опасности од природни непогоди и други несреќи.

Во случај на загрозеност, настраданост и незначителни човечки загуби, на извесен начин, Факултетот има можности за пренасочување на извршувањето на работните задачи, а кога станува збор за потешки варијанти на човечки загуби, се поставува прашање, дали и како Факултетот ќе ја приспособи организацијата и начинот за продолжување со остварување на основната дејност во новосоздадените околности предизвикани од природните непогоди и други несреќи.

И во едниот, а повеќе изразено во вториот случај, влијанието на последиците од природните непогоди и други несреќи, односно физичката загуба на работници на посебни работни задачи ќе се одрази негативно во обавувањето на севкупната дејност на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје.

1.3. Податоци за капацитетите со кои располага Филолошкиот факултет „Блаже Конески“

Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ основната дејност ја изведува во зграда, објект од изразито армирано-бетонска конструкција, со Подрумски простории, простории на Приземје, Прв, Втор и трет спрат. Објектот се наоѓа на Булевар „Гоце Делчев“ - 9а, Скопје, во комплексот факултети при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, на подрачје на Општина „Центар“.

Согласно меѓусебни договори и спогодби, Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ зградата ја дели со Филозофскиот факултет.

Покрај посебни, Факултетите имаат и заеднички наставни простории, пример: Амфитеатри и истите се користат согласно договорен распоред.

Филолошкиот факултет има еден Главен влез и изле за вработени, студенти и други корисници на услуги, кој е заеднички со Филозофскиот факултет.

Покрај единствениот Главен влез и излез, Факултетската зграда располага со осум Споредни влезови и излези, кои по потреба се отвораат или се заклучени.

Филолошкиот факултет како единка во Универзитетскиот комплекс ограден е со ограда од ковано железо.

Факултетот се протега на вкупна површина од 7.555 м².

Објектот се состои од Подрумски простор, Приземје, Прв, Втор и Трет спрат.

Подрумскиот простор располага со простории, и тоа:

- Просторија за книги.

- Засолниште за заштита, градежно-технички преуредено во наставни простории-предавални, магацински простор, просторија за сервери и компјутери, и друг слободен простор, како засолнишен простор за дополнителна заштита на вработени и студенти. Засолнишниот подрумски простор опремен е со: основни средства и опрема за противпожарна заштита, парно греење, систем за вентилација, клима уред и тунелски излез за надвор од

зградата во случај на опасности од земјотрес и други природни непогоди и несреќи.

На Приземје има 62 простории, и тоа:

- Предавални.....	13
- Кабинети.....	20
- Библиотеки.....	6
- Работни простории.....	6
- Магацини.....	2
- Лаборатории.....	6
- Сала за состаноци.....	1
- Санитарен чвор.....	8

На Прв спрат има 57 простории,и тоа:

- Предавални.....	6
- Амфитеатри 3, Заеднички со Филолозофски факултет.	
- Фонологија.....	2
- Библиотеки.....	4
- Кабинети.....	35
- Работни простории.....	2
- Санитарен чвор.....	5

На Втор спрат има 32 простории,и тоа:

- Деканат, канцеларии-кабинети.....	8
- Бифе.....	1
- Библиотека.....	1
- Предавални.....	4
- Кабинети.....	12
- Санитарен чвор.....	6

На Трети спрат има 1 (една) просторија,која се користи како Сала за состаноци.

Во Подрумскиот простор има Котлара опремена со пимпи за дистрибуција на топла вода по парно инсталацијата. Котларата е заедничка за двата Факултета.

Напојувањето со електрична енергија на Факултетската зграда е од трафо што се наоѓа во Подрумските простории на Ректоратот.

Во сутеренот во Факултетската зграда има трансформатор од каде се напојуваат со струја главните разводни електрични табли на двата Факултета (Филолошки и Филозофски факултет).

За реализација на студиските програми за Прв, Втор и Трет циклус на студии, Филолошкиот факултет е опремен со наставни средства и помагала,и тоа:

- Компјутери.....	183
- Печатари.....	106
- Клима уред.....	112
- Фотокопири.....	12

- Телефони.....92
- Телевизори.....4
- Смарт табли8

Просториите во Факултетската зграда по спратови, обезбедени се со средства, опрема и уреди за противпожарна заштита, и тоа: рачно преносливи противпожарни апарати, инсталирана внатрешна хидрантска мрежа, рачни и автоматски јавувачи на пожар и Базна станица-Централа за дојава на пожар; панично осветлување и разводни електрични табли.

Кабинетите, амфитетрите, предавалните и другите административни простории опремени се со клима уреди. Начинот на употреба (ладење и греење) е по индивидуални потреби од страна на корисниците на просториите.

1.4. Густина на изграденост на видовите објекти и нивната карактеристика од важност за заштитата на вработените, студентите, средствата за работа и материјалните добра од природни непогоди и други несреќи

Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ основната дејност ја извршува во еден објект-зграда од цврста армирано-бетонска конструкција со Подрумски простории, простории на Приземје и три спрата.

Со меѓусебен договор, Филолошкиот факултет зградата по вертикала ја дели со Филозофскиот факултет. Покрај посебни простории Факултетите имаат и заеднички простории.

Факултетот локациски е во Универзитетскиот комплекс на факултети во рамките на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје.

Филолошкиот факултет има еден Главен влез и излез за вработени, студенти и други корисници на услуги, кој е заеднички и за влез и излез за вработените, студентите и другите корисници на услуги од Филозофскиот факултет.

Покрај единствениот Главен влез и излез, Факултетот има осум Споредни влезови и излези кои по потреба се отвораат и заклучуваат.

Зградата на Филолошкиот факултет, според местоположбата лоцирана е во централниот дел на Универзитетскиот комплекс, каде се лоцирани зградите на Правниот и Економскиот факултет, зградата на Ректоратот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ и други помошни и инфраструктурни објекти, споменични обележја, слободен асфалтиран и поплочен простор, зелени тревнати површини низ кои минуваат патеки и улици и меѓупростор помеѓу Факултетските објекти.

Погоре наведените состојби за распространетоста на просторот, на кој меѓу зградите на другите Факултети од Универзитетскиот комплекс, лоцирана е и зградата на Филолошкиот факултет, гледано од аспект на густина на изграденост на видови објекти, се констатира состојба дека не станува збор за густо изградени објекти.

Ваквата состојба е во прилог на заштитата и спасувањето на вработените, студентите и другите корисници на услуги во случај на опасности од природни непогоди и други несреќи.

Во случај на опасности од природни непогоди и други несреќи, на еден простран простор едновременно ќе се појават голем број на вработени, студенти и други корисници на услуги, не само од Филолошкиот факултет, туку и од

другите Факултети од составот на Универзитетскиот комплекс, на кои ќе им биде потребна организација и начин на спроведување заштита и спасување во новосоздадените услови.

Централниот простор, меѓупросторот помеѓу факултетските згради, зелените тревнати површини, патеките, улиците за внатрешна комуникација во Универзитетскиот комплекс и другите инфраструктурни површини претставуваат целина и се заеднички за сите Факултети во комплексот.

Заради рационална искористеност на слободниот простор, неопходно е потребна организација и меѓусебна соработка со Штабовите за заштита и спасување од другите факултети во рамките на Универзитетскиот комплекс „Св. Кирил и Методиј“.

1.5 Сообраќајна инфраструктура

Од главната сообраќајница Булеварот „Крсте Мисирков“ преку паркинг пац, до влезот во Филолошкиот факултет води улица за влез во Ректоратот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ и истата продолжува до Централниот простор пред факултетските згради на Факултетите, меѓу кои е и зградата на Филолошкиот факултет.

Од сообраќајницата Булевар „Гоце Делчев“, преку паркинг плац за моторни возила, исто така води улица кон Главниот и Спореден влез во Факултетската зграда. Во продолжение улицата излегува во Централниот простор пред Факултетот.

Сите влезови и излези и внатрешната сообраќајна инфраструктура, кои водат до и од Факултетот, овозможуваат непречено движење на вработени, студенти и други корисници на услуги.

Кога станува збор за влез и излез на противпожарни специјални кабаритни возила и градежни машини, во случај на интервенција при опасности како последица од природни непогоди и други несреќи, пример: пожар, земјотрес и сл. внатрешната сообраќајна инфраструктура со извесни потешкотии, овозможува пристап и маневар на возилата при гасење на пожар, расчистување на урнатини и сл.

Главните влезови и излези и внатрешната сообраќајна инфраструктура имаат битно влијание на организацијата и начинот на спроведување на заштитата и спасувањето на вработените, студентите, другите корисници на услуги, средствата за работа и материјалните добра.

Внатрешноста на зградата по спратови располага со широки холови и ходници. Скалишниот простор, исто така е доволно широк и слободен, без присуство на одложен инвентар. Ова нешто упатува на можноста за непречено движење и секаква комуникација за движење на вработени, студенти и други корисници на услуги, за брза евакуација и успешно напуштање на работните, наставните и други загроени простории, во случај на опасности од непогоди и несреќи.

1.6. Број на вработени и корисници на услуги

Вкупната бројка на вработени во Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ изнесува 141 работници.

Работниците-извршители според своите звања, степен на образование и други стручни квалификации, а според Одлуката за организација и

систематизација на работните места на вработените и условите за вршење на работата, распоредени се за вршење работи и работни задачи по внатрешни функционални организациони единици во рамките на Факултетот.

Според наставно-научното звање, состојбата е следна:

- Редовен професор - 60
- Вонреден професор - 21
- Доцент - 6
- Виш лектор - 7
- Лектор - 8
- Асистент - 3

Според научниот степен, состојбата е следна:

- Доктор - 90
- Магистер – 14
- Со високо образование - 1

Според степенот на образование и другите стручни квалификации, состојбата е следна:

- Со високо образование - 21
- Со више образование - /
- Со ВКВ - /
- Со средно образование - 13
- Со средно занимање - /
- Со основно образование - 2

Според половата структура, 107 се жени и 34 се мажи.

Состојбата со бројот на студенти-корисници на услуги запишани на прв циклус на студии во учебната 2022/2023 год. е след-на:

Студиска година	Број запишани студенти на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во учебната 2022/2023 год.
- Прва година - 606	
- Втора година - 283	
- Трета година - 208	
- Четврта година - 207	
- Вкупен број на студенти во прв циклус на студии - 1304	
- Вкупно запишани студенти во втор циклус на студии - 60	
- Вкупно запишани студенти во трет циклус на студии – 53	
- Севкупно - 1417	

2. Обученост и оспособеност на Штабот и единиците за заштита и спасување

Раководниот и командниот старешински кадар од составот на Штабот и единиците за заштита и спасување, поради новоформираните сили за заштита и

спасување од понов датум, како формациски состави, немаат завршено обука од областа на заштитата и спасувањето.

По донесување на Планот за заштита и спасување од природни непогоди и други несреќи од страна на органот на управување - Деканатската управа, во соработка со Центарот за обука при Дирекцијата за заштита и спасување, на предлог на Командантот на Штабот за заштита и спасување, Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ ќе преземе активности за обезбедување финансиски средства за обука на Штабот, како командно тело и обука на командирите на единиците, а преку нив обука и оспособување за организирање и спроведување вежби со единиците за заштита и спасување.

3. Обученост и оспособеност на вработените за заштита и спасување

По основ на работно место, со одреден број вработени, поради употреба на технички средства за работа, спроведена е обука во врска со запознавање со опасностите и преземање на превентивни мерки, постапки и други активности за заштита и спасување во случај на евентуални технички неисправности.

Со вработените не е спроведена обука во врска со личната и колективната заштита.

Во периодот што следи Факултетот во соработка со Штабот за заштита и спасување планира изведување обука, организирање и спроведување вежбовни активности, пред, од областа на прва медицинска помош, гасење на помали и почетни пожари, спасување на загрозени, учество во засолнување и евакуација.

4. Опременост со средства и опрема за заштита и спасување

Поради новоформираните сили за заштита и спасување (Штаб и единици за заштита и спасување), Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ нема набавено формациски средства и опрема. Обврската за обезбедување на наменските средства и опрема произлегува од Одлуката за утврдување на персоналниот и материјалниот состав на силите за заштита и спасување.

По донесувањето на Планот за заштита и спасување од природни непогоди и други несреќи од страна на Деканатската управа, наредна фаза е обезбедување финансиски средства, со што ќе се воспостави процес за етапна набавка на формациски средства и опрема за формираните сили за заштита и спасување.

5. ЗАГРОЗЕНОСТ НА ФИЛОЛОШКИОТ ФАКУЛТЕТ „БЛАЖЕ КОНЕСКИ“ ОД ОПАСНОСТИ КАКО ПОСЛЕДИЦА ОД ПРИРОДНИ НЕПОГОДИ И ДРУГИ НЕСРЕЌИ

Загрозеност од земјотреси и урнатини

Според Проценката на загрозеност од природни непогоди и други несреќи на територијата на Република Северна Македонија и други експертски анализи од стручњаци сеизмолози, Скопскиот регион спаѓа во категорија сеизмогени извори каде што се случени земјотреси, односно и се очекува повторено јавување на земјотреси со различен интензитет, тоа го потврдуваат

податоците за бројот на манифестираните земјотреси по катастрофалниот земјотрес од 1963 год. кој однесе повеќе од илјада невини човечки животи, повреди, рани и здравствено загрози над три илјади и триста граѓани. Ако на ова се придодадат оштетувањата на домовите за живеење и другата градежно-техничка инфраструктура, целокупноста на Градот Скопје доживеа огромна катастрофа со несогледливи последици.

За појавата на земјотресите нема стручно предвистие, па оттаму произлегува податокот дека тие спаѓаат во групата природни непогоди чие што време на настанување, како и интензитет, не може однапред да се предвиди заради преземање на превентивни мерки за заштита и спасување од урнатини.

Од аспект на фактот дека не може да се преземат позначајни превентивни мерки за намалување или избегнување на многуте ризици и опасности од земјотресите, од големо значење е планирањето и организирањето на мерките, постапките и другите активности за подготвеност на вработените и студентите за време на случувањата на земјотресите и во постземјотресните критични моменти.

Поучени од искусствените сознанија од земјотресот од 1963 год., при градбата на Факултетските згради во Универзитетскиот комплекс, во чии состав спаѓа и зградата на Филолошкиот факултет, според градежно-техничката документација, почитувани се сите нормативи и стандарди, дури нешто и повеќе, посветено е посебно внимание на урбанистичките и градежните мерки во однос на микролокацијата на објектот, вградување на инсталации, уреди и средства отпорни на уривање, отпорни на пожарни опасности и сл., избор на видот на материјалот за градење да овозможи намалување и спротивставување на уривање и опожарување, вградување високо софистициран бетон појачан со железни конструкции, вградување на внатрешна хидрантска мрежа за брза и ефикасна интервенција во случај на појава на пожар и слично.

Од градежно-проектната документација, вградениот материјал и фактичката состојба укажуваат на податокот дека Факултетската зграда како целина има можности да се спротивстави на бројни опасности, како последица од природни непогоди и други несреќи.

Факултетската зграда, како објект со предзнак високо софистицирана градба, армиран бетон, гледан од аспект како комплексна градежна целина има технички мошности да прифати и во најголем процент може да амортизира најголем број непогоди и несреќи, освен природните непогоди и други несреќи кои се граничат со огромни тектонски поместувања на тлото на земјата, попознати како апокалиптични катастрофи и катаклизми од големи размери.

Цврстата карактеристична градба на Факултетската зграда во никој случај не може да се занемари, но сепак не е имуна од извесни оштетувања од типот неочекувани изместувања на носечки армирано-бетонски греди со големи распони во пространите холови и ходници, тонење на бетонски столбови и слично кои можат да предизвикаат евентуални оштетувања на застаклени површини, кои изразено се доминантни во внатрешниот распоред на просторот, а исто така и во надворешниот изглед на објектот.

Во однос на оштетувања на армирано-бетонските-градежно конструктивни елементи, покрај незначителниот крш од бетон, посилено ќе биде изразен кршот од стаклени површини, кој во најголем обем ќе претставува дополнителна опасност за затекнатите вработени и студенти во работните, наставните и други простории.

Земјотресите, како причинители на урнатините, се природна појава со непознато време на настанување, односно не постојат точни научни докази за предвидување, ниту по однос на место, време и интензитет на дејствување. Кога би постоела ваква можност на сознанија, реална би била состојбата од преземање превентивни и поконкретни мерки и постапки за заштита и спасување, преку избирање на прилагодливо безбедни места за засолнување во рамките на Факултетската зграда, а во крајно ризични околности напуштање на објектот, односно евакуирање на побезбедни места вон зградата на отворен простор.

Во зависност од видот, карактерот, степенот на интензитетот и разорната моќ на неконтролираните природни сили, електричните, електронските и компјутерските средства и опрема, во изменети нови услови имаат можност да предизвикаат дополнителни опасности: појава на пожари и поплави од локален карактер, поради дефект на електрична, водоводна, одводна и топловодна цевководна инсталациона мрежа, при што последователно доаѓа до загрозување на животите на присутните вработени и студенти, а истовремено средствата за работа и другите материјални добра се изложени на штетни последици.

За тоа, колкави и какви ќе бидат последиците, нема претходна математичка прецизност. Во најголем број случаи, процентуалните показатели се во зависност од повеќе фактори.

Првично, во најтешките моменти приоритетот треба да биде насочен кон ублажување и отстранување на последиците, згрижување на загрозените и настрадани вработени и студенти и укажување на неодложна прва медицинска помош, а во крајно ризични околности организирање и спроведување евакуација.

Загрозеност од поплави и високи брани

Според местоположбата, зградата на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ е на рамничарски терен кој овозможува од редени површини околу зградата да ги прифатат и задржат атмосферските води што во одреден степен претставуваат опасност за движење и престој на вработени и студенти во Факултетската зграда.

При обилни и долготрајни поројни врнежи од дожд, голема е веројатноста да се формира голем воден талог околу зградата.

Нивото на подземните води е во тесна врска со водостојот на реката Вардар и во континуитет го следи неговиот режим. Поради ваквите состојби подземните води ќе го подигнат нивото на повисока горна точка, нкако критична, особено изразено во подрумските простории.

Поради видно зголемениот водостој на реката Вардар очекувано е канализационата мрежа да се запуши и да не може да ги прифати и одводи редовните фекални води и обилното количество атмосферски воден талог, така што последователно доаѓа до хаварии на инфраструктурниот канализационен систем кој ќе предизвика дополнителни опасности од излевање, повраќање, прелевање и поплавување на подрумските простории, просториите на Приземје и на погорните простории по спратови на места каде има инсталирано канализациона мрежа.

До поплавување на подрумските простории, просториите на Приземје и по спратови, во внатрешноста на Факултетската зграда може да

настане како последица од манифестирани природни непогоди и други несреќи, поради оштетување на инфраструктурната водоводна, одводна и топлинска цевководна инсталациона мрежа.

Во погоре наведените околности,кога последиците од опасностите се од итен карактер, без било какви отстапки, приоритетно се заштитуваат евентуално затекнатите вработени и студенти чии животи се во животно загрозувачка ситуација, а следствено во зависност од можностите и условите се преземаат соодветни мерки, постапки и други активности и се пристапува кон заштита на средствата за работа и другите вредни материјални добра.

Според локацијата,Факултетската зграда е одалечена од брегот на реката Вардар и нема директна загрозеност.

Коритото на реката Вардар во централното градско подрачје е уредено со заштитни бетонски ѕидови, со што исклучено е излевање на водите од реката во случај зголемен водостој и поплавување.

Искусствените сознанија од претходните големи поплави што ја имаат зафатено Републиката (1962 и 1979 год.), како и други експертски анализи од стручњаци хидролози, според Процената на загрозеност од природни непогоди и други несреќи на територијата на Република Македонија, упатуваат на податокот дека Факултетската зграда нема директна загрозеност од поплави, освен што можат да се појават подземни води и распаѓање на одводната канализациона мрежа поради зголемен водостој на реката Вардар.

Како најтешка варијанта, до поплавување на објектот на Факултетот може да настане како последица од ненадејно прелевање и уривање, хаварија на високите брани на езерата „Матка“ и „Козјак“, кога би биле предизвикани катастрофални последици, не само за Факултетот, туку и за целокупноста на Градот Скопје со пошироката околина.

Ако со општите и посебните мерки,постапки и други активности не е возможно да се обезбеди простор за заштита и спасување од опасности од природни непогоди и други несреќи во врска со поплави, се организира и спроведува евакуација на вработените, студентите, средствата за работа и другите материјални добра.

Загрозеност од пожари и експлозии

Во процесот на остварувањето на основната дејност, кај одредени работни места забележливо е извесно присуство на изненадни опасности од опожарување, како производ од употреба на средствата за работа зависни од електрично напојување со струја.

Опасностите од опожарување се присутни,и секое ненавремено реагирање, односно непреземање превентивни и конкретни мерки и постапки, во пракса и најмало опожарување може да биде со катастрофални последици.

При градбата на Факултетската зграда, а според градежно-техничката документација, почитувани се сите нормативи и стандарди, посветено е посебно внимание на урбанистичките и градежните мерки во однос на микролокацијата на објектот, вградување на инсталации, уреди и средства отпорни на пожари,избор на видот на материјалот за градење да овозможи намалување на пожарната осетливост на објектот, вградување на внатрешна хидрантска мрежа за брза и ефикасна интервенција и слично.

Вон објектот, исто така посветено е внимание на изградба на соодветни сообраќајници и природни патишта, како и слободни површини за ефикасна интервенција и маневар на специјални противпожарни возила.

Во годините по изградбата на Факултетската зграда, правени се извесни доградби заради функционалност при остварување на основната дејност, при што поради масивноста на бетонската градба, инсталирани се потребните инфраструктурни мрежни поврзувања (вода, одвод, топлинска, електрична и други видови инсталациони мрежи) вон внатрешноста, односно плитко вкопани во бетонските ѕидови, а на карактеристични места арматурно прицврстени на површинските страни од ѕидовите.

Земено во целина, Факултетската зграда и покрај изразито цврстата градба не е имуна од опожарување и настанување на пожари од помали размери, од аспект на повеќе фактори и влијанија.

Со едукација, обучување и практични вежби во ракување со средствата и опремата за заштита од пожари, противпожарната култура на вработените се подига на повисоко ниво, а со оспособување на формациските сили за заштита и спасување од пожари и нивно опремување со формациски средства и опрема, загрозеноста од пожари се сведува на најниско можно ниво.

Како потенцијални места каде може да се појави опожарување и пожар се: архива, библиотеки, кабинети, компјутерски систем (мрежна врска), клима уреди од кабинети и предавални, потстаница за парно, електрична инсталација и др.

Близкоста до главни сообраќајници, континуираната фреквенција на моторни возила, човекот фактор, перманентното присуство на студенти и други корисници на услуги, невниманието, во краен случај намерноста, евентуалните дефекти во електричната инсталација, технички недостатоци кај електричните и електронските системи и апарати, компјутерскиот систем и други непознати причини тели, во никој случај не треба да се иземат, бидејќи тие се иницирачки и пред се карактеристични кои ја претставуваат основната и главна причина за настанување на пожарни опасности.

Опременоста на Факултетот, по спратови, е на граница на обезбеденост со најосновните средства и опрема за гасење на пожари, и тоа: рачно преносливи противпожарни апарати, внатрешна хидрантска мрежа (хидранти), јавувачи на пожар (рачни и автоматски) и Базни станици - Центри за автоматска дојава на пожар.

Внатрешноста на просториите, меѓукатниот простор, холови, ходници, скалишни и други комуникативни места и простории се без присуство на одложен инвентар и други средства и опрема со што се овозможуваат услови за нормално движење и разминување во случај на пожарни опасности, како и за брзо и безбедно напуштање на загрозените простории.

Според местото на локацијата на зградата, во која Филолошкиот факултет ја остварува основната дејност, се распостила во централна зона на една кружна интерна сообраќајница која што периферно ги опслужува сите Факултети во Универзитетскиот комплекс „Св. Кирил и Методиј“, со главни и споредни влезови и излези за вработени, студенти и други корисници на услуги, со соодветен паркинг, како блиска и непосредна врска со сите Факултети.

Сите влезови и излези (главни и споредни) и внатрешната сообраќајна инфраструктура, кои водат до и од објектот, овозможуваат непречено движење на вработените и студентите.

Исто така внатрешната сообраќајна инфраструктура со незначителни потешкотии овозможува пристап и маневар на противпожарни возила при евентуално гасење на пожар.

Загрозеност од Радиолошка, хемиска и биолошка заштита

Основната дејност на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ исклучува секаква можност од создавање на радиолошки, хемиски и биолошки агенси штетни за работната средина, вработените и студентите, средствата за работа, материјалните и нематеријалните добра. Исто така Факултетот не е извор на радиолошка, хемиска и биолошка контаминација и акциденти предизвикани од опасни материи.

Според местоположбата, Факултетската зграда е во централното градско подрачје, во урбана средина, а во пошироката поблиска и подалечна околина функционираат субјекти кои во процесот на производството и услужните дејности користат најразлични видови материи со карактеристики и предзнак како опасни, отровни, експлозивни, запаливи и слично, кои во изменети услови и при евентуални хаварии имаат можност да го контаминираат воздухот, почвата, водата, пошироката околина и објектите на факултетите во Универзитетскиот комплекс, каде се наоѓа и зградата на Филолошкиот факултет.

На ширењето на контаминацијата влијаат повеќе фактори, а меѓу нив покарактеристични се: температурата и влажноста на воздухот, атмосферските врнежи, брзината и правецот на ветерот, густината на изграденост на објекти и слично.

Факултетската зграда, а со тоа вработените и студентите не се изложени на директна загрозеност од радиолошка, хемиска и биолошка контаминација. Но сепак, ако се има предвид пошироката и подалечна околина, како на пример: АД-Алкалоид, АД-Окта, АД-Мак-петрол, АД-Лукоил со свои Складови и Бензински пумпи, АД-Охис, АД-Цементарница Усје и други трговски друштва од оваа категорија, при евентуални природни непогоди или техничко-технолошки несреќи, можни се хаварии кај овие субјекти кои можат да предизвикаат последици, не само по здравјето на вработените и студентите, туку и на целокупноста на граѓаните и животната средина.

При непогоди и несреќи има можности надворешни фактори да предизвикаат радиолошка, хемиска и биолошка контаминација на вработените, студентите, другите корисници на услуги, средствата за работа и материјалните добра. При настанувањето на РХБ опасности од приоритетен карактер е преземање на мерки и постапки за организирање лична и колективна заштита, а при понатамошен развој претстои организирање и спроведување на деконтаминација, заради ублажување и отстранување на последиците.

Во спроведувањето на радиолошката, хемиската и биолошката деконтаминација, покрај единиците за заштита и спасување, ќе бидат ангажирани и свое учество ќе земат:

Вработените.

Студентите, и

Стручни тимови, како помош од Дирекцијата за заштита и спасување, со екипи, средства и опрема за брза интервенција.

Од основната дејност произлегува заклучокот дека Филолошкиот факултет не располага со соодветни средства и опрема за радиолошка, хемиска

и биолошка заштита, ниту пак има на располагање средства и опрема адекватна за радиолошка, хемиска и биолошка деконтаминација. Исто така, на Факултетот му се ограничени можностите за користење на месни и прирачни средства за РХБ заштита и РХБ деконтаминација, освен прилагодливо погодни места и простории за РХБ заштита во рамките на Факултетската зграда, и санитарните чворови со претпросторот, поради ограниченост, друг наменски простор нема на располагање.

Како општа и заедничка констатација, во крајно отежнати услови, Штабот за заштита и спасување ќе го ангажира целокупниот човечки потенцијал во справувањето со опасностите како последица од природни непогоди и други несреќи. Овој проширен опсег на ангажман е интегриран во поединечните плански документи од составот на Планот за заштита и спасување од природни непогоди и други несреќи.

6. МЕРКИ ЗА ЗАШТИТА И СПАСУВАЊЕ

Евакуација

Евакуацијата како мерка за заштита и спасување претставува планско, организирано и привремено, а во исклучителни случаи и стално преместување на вработените и студентите од простории за кои се проценува дека се ранливи или целосно уништени од природни непогоди и други несреќи, на места и објекти кои не се загрозувани или помалку загрозувани, односно во приближно прилагодливи или релативно побезбедни објекти.

Евакуацијата претставува поприлично комплексна мерка за заштита и спасување и како таква се планира организира и спроведува во услови кога со други мерки за заштита и спасување не може да се обезбеди соодветен степен на заштита, првенствено на вработените и студентите, а следствено на средствата за работа, материјалните и нематеријалните добра.

Евакуацијата во принцип ќе се спроведува кога Штабот за заштита и спасување во соработка со органот на раководење и управување проценат дека одредени простории, спратови и слично од Факултетската зграда можат да бидат ранливи или им претстојат опасности како последица од природни непогоди и други несреќи.

Евакуацијата се планира и спроведува не само во случај на опасности од земјотрес, туку и при други природни непогоди и несреќи, како на пример: поплава, пожар, урнатини и други непознати несреќи од поголеми размери кои би се случиле во непосредна близина на Факултетската зграда, а постојат потенцијални можности опасностите да се пренесат на зградата во која Филолошкиот факултет ја остварува основната дејност, при што вработените и студентите би се нашле во животна загрозувачки опасности.

Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ основната дејност ја извршува во објект-зграда од цврста градба, со карактеристика на армирано-бетонска конструкција, со Подрумски простории, простории на Приземје, Прв, Втор и Трет спрат.

Факултетската зграда ја дели со Филозофскиот факултет, согласно меѓусебни договори и спогодби. Покрај засебни простории по спратови и Подрум, Факултетите имаат и заеднички простории, а нивното користење е согласно меѓусебен однапред утврден распоред.

Во случај на природни непогоди и други поголеми несреќи, како и оние природни непогоди и други несреќи кои се карактеризираат со големи тектонски поместувања на тлото на земјата, попознати како елементарни, апокалиптични катастрофи и катаклизми од огромни размери. Во сите напред наведени случаи се проценува дека Факултетската зграда, и покрај високо софистицираната армирано-бетонска градба, нема да остане имуна од непредвидливи градежно-технички оштетувањ, кога и очекувани се несвојствени промени, како резултат од разорната моќ на неконтролираните природни сили, кои зад себе оставаат опасности и штетни последици по животите на затекнатите вработени и студенти, онеспособување и уништување на средствата за работа, материјалните и нематеријалните добра.

Во зависност од видот, карактерот, степенот на интензитетот и разорната моќ на неконтролираните природни сили, (како на пример: земјотреси чие што време на настанување, како и интензитет, не може да се предвиди од аспект на непредвидливост, па оттаму и не можат да се преземат позначајна превентивни мерки за намалување на ризикот од земјотреси), електричните, електронските и компјутерските средства и опрема, во изменети нови услови имаат можност да предизвикаат дополнителни опасности, распаѓање на електронскиот и компјутерскиот систем, појава на пожари и поплави од локален карактер, поради дефект на електрична, водоводна, одводна и топловодна инсталациона мрежа, при што последователно доаѓа до загрозување на животите на присутните вработени и студенти, а истовремено средствата за работа и другите материјални добра се изложени на штетни последици.

Во сите евентуални пројавени случаи, земјотресите можат да предизвикаат најразлични оштетувања од незначително мал среден, голем и катастрофален обем.

Следствено очекувано е неизоставно организирање и спроведување на евакуација на вработени и студенти од загрозените простории со излегување надвор, на слободен простор, пред Факултетската зграда.

Реално очекувано е зголемено присуство на страв, паника, чувство на психичко растројство, депресивност и слични непосакувани појави во текот на евакуацијата, а не е исклучена можноста покрај психички, вработените да се здобијат и со физички последици.

Природно е да преовладува желбата за што побрзо напуштање на загрозените простории, а холовите, ходниците, скалишните простории и излезните врати за моменти ќе постанат претесни, поради создавање гужви и шпицеви.

За тоа, колкави и какви ќе бидат последиците, нема претходна математичка прецизност. Во најголем број случаи процентуалните показатели се во зависност од повеќе фактори.

Првично, во најтешките моменти приоритетот е насочен кон успешно спроведување на евакуацијата, ублажување и отстранување на последиците, згрижување на евентуално загрозените и настрадани вработени и студенти и укажување на неодложната прва медицинска помош.

Приоритетно се врши евакуација на вработени и студенти. Ако условите дозволуваат се пристапува кон етапно евакуирање на средствата за работа и другите вредни материјални добра. При спроведувањето на евакуацијата, приоритет имаат вработените и студентите кои се наоѓаат на

погорните катови. Се проценува дека нивните животи се изложени на зголемени опасности.

По наштањето на работните, наставните и други простории, одговорните и други стручни лица имаат обврска да ги исклучат сите апарати и уреди од директно напојување со електрична енергија и да извршат осигурување на истите, како не би дошло до појава на до полнителни технички и други несреќи.

Врз основа детални анализи, прогнози и други градежно-технички карактеристики на Факултетската зграда, во една најтешка варијанта на природни непогоди и други несреќи, се проценува дека ќе има потреба од организирање и спроведување евакуација на вработени и студенти, од загрозени на други побезбедни места во расположивиот простор во рамките на објектот, а во крајно ризични околности, напуштање на објектот, со излегување надвор на безбедно место, пред Факултетската зграда.

Внатрешните комуникации, влезно-излезните врати (главни и споредни), холови, ходници, скалишен простор и други внатрешно инфраструктурни содржини имаат ширини пропорционално за бројот на вработени и студенти кои претстојуваат во објектот.

На воочливи места, на приземје и по спратови поставени се скици кои го покажуваат правецот на движење во случај на евакуација, како последица од природни непогоди и други несреќи.

Сите овие и други содржателни елементи се во корист на заштитата и спасувањето, односно во успешното организирање и спроведување на евакуацијата.

Засолнување

Засолнувањето е урбанистичко-техничка мерка на заштита и спасување.

Со засолнување, практично треба да се обезбедат најнеопходните основни услови за живот на евентуално настраданите и загрозени вработени и студенти од опасности, како последица од природни непогоди и други несреќи.

Засолнувањето произлегува како нужна потреба предизвикана од загрозеноста од опасностите од природните непогоди и други несреќи, како на пример: засолнување од загрозеност од дополнителни опасности од земјотреси и урнатини, засолнување од загрозеност од опасности од поплави, пожари и експлозии, засолнување од загрозеност од опасности од радиолошка-хемиска и биолошка контаминација и акциденти со опасни материи, засолнување од загрозеност од опасности од техничко-технолошки несреќи, како производ од непосредната околина и засолнување од загрозеност од опасности од други вонредни состојби.

Во подрумскиот простор на зградата на Филолошкиот факултет се наоѓа Засолништето за основна заштита за вработени, кое е преуредено во простор за изведување на настава и други помошни простории. Подрумскиот дел располага и со друг простор кој може да се користи како засолнишен простор за дополнителна заштита на студенти.

При недостаток на простор за засолнување на студенти, а по укажана потреба, алтернативно, во исклучителни околности ќе се премине кон

внатрешно приспособување, иако условите ќе бидат далеку од поволни, односно ќе се користат попрिलाгодливи и побезбедни места по холови, ходници и други заштитни места кои се карактеризираат со помала ранливост од уривање, по спратови во зградата, според моментална проценка на Штабот за заштита и спасување, а по престанок на опасностите организирано се напуштаат просториите, како најтешка, најсложена и комплицирана варијантна на опасности.

Секој вработен и студент кој ќе се почувствува загрозен ќе биде ставен во улога да пронаоѓа начини и места да се заштити и одржи среде опасностите, како последица од природните непогоди и други несреќи, приспособувајќи се на моменталната состојба.

За непогодите и несреќите за кои има предвремени информации добиени врз основа проценки и стручно-технички анализи дека можат да бидат активни во очекувано прогнозирано време, организацијата и начинот на спроведување на засолнувањето има реални можности и услови да се организира и спроведе според планска динамика, етапно по фази и евакуирање на вработените и студентите.

Природните непогоди и други несреќи за кои нема предвестие, а истите се јавуваат во непознато, неодредено и непредвидливо време имаат негативен одраз на организацијата и начинот на спроведување на засолнувањето, пред се поради околностите на изненадност, во принцип ќе се одвива во особено посложени и видоизменети услови, имајќи во предвид дека неконтролираните природни сили манифестираат многу непријатности.

Заштита и спасување од пожари

Во процесот на остварувањето на основната дејност, кај одредени работни места забележливо е извесно присуство на изненадни опасности од опожарување, како производ од употреба на средствата за работа зависни од електрично напојување со струја.

Опасностите од опожарување се присутни, и секое ненавремено реагирање, односно преземање превентивни и конкретни мерки и постапки, во пракса и најмало опожарување може да биде со катастрофални последици.

При градбата на Факултетската зграда, а според градежно-техничката документација, почитувани се сите нормативи и стандарди, посветено е посебно внимание на урбанистичките и градежните мерки во однос на микролокацијата на објектот, вградување на инсталации, уреди и средства отпорни на пожари, избор на видот на материјалот за градење да овозможи намалување на пожарната осетливост на објектот, вградување на внатрешна хидрантска мрежа за брза и ефикасна интервенција и слично.

Вон објектот, исто така посветено е внимание на изградба на соодветни сообраќајници и природни патишта, како и слободни по вршини за ефикасна интервенција и маневар на специјални противпожарни возила.

Во годините по изградбата на Факултетската зграда, правени се извесни доградби заради функционалност при остварување на основната дејност, при што поради масивноста на бетонската градба, инсталирани се потребните инфраструктурни мрежни поврзувања (вода, одвод, топлинска, електрична и други видови инсталациони мрежи) вон внатрешноста, односно плитко вкопани во бетонските ѕидови, а на карактеристични места арматурно прицврстени на површинските страни од ѕидовите.

Земено во целина, Факултетската зграда и покрај изразито цврстата градба не е имуна од опожарување и настанување на пожари од помали размери, од аспект на повеќе фактори и влијанија.

Со едукација, обучување и практични вежби во ракување со средствата и опремата за заштита од пожари, противпожарната култура на вработените се подига на повисоко ниво, а со оспособување на формациските сили за заштита и спасување од пожари и нивно опремување со формациски средства и опрема, загроеноста од пожари се сведува на најниско можно ниво.

Како потенцијални места каде може да се појави опожарување и пожар се: архива, библиотеки, кабинети, компјутерски систем (мрежна врска), клима уреди од кабинети и предавални, потстаница за парно, електрична инсталација и др.

Блискоста до главни сообраќајници, континуираната фреквенција на моторни возила, човекот фактор, перманентното присуство на студенти и други корисници на услуги, невниманието, во краен случај намерноста, евентуалните дефекти во електричната инсталација, технички недостатоци кај електричните и електронските системи и апарати, компјутерскиот систем и други непознати причинители, во никој случај не треба да се иземат, бидејќи тие се иницирачки и пред се карактеристични кои ја претставуваат основната и главна причина за настанување на пожарни опасности.

Опременоста на Факултетот, по спратови, е на граница на обезбеденост со најосновните средства и опрема за гасење на пожари, и тоа: рачно преносливи противпожарни апарати, внатрешна хидрантска мрежа (хидранти), јавувачи на пожар (рачни и автоматски) и Базни станици- Центри за автоматска дојава на пожар.

Внатрешноста на просториите, меѓукатниот простор, холови, ходници, скалишни и други комуникативни места и простории се без присуство на одложен инвентар и други средства и опрема со што се овозможуваат услови за нормално движење и разминување во случај на пожарни опасности, како и за брзо и безбедно напуштање на загроените простории.

Според местото на локацијата на зградата, во која Филолошкиот факултет ја остварува основната дејност, се распостила во централна зона на една кружна интерна сообраќајница која што периферно ги опслужува сите Факултети во Универзитетскиот комплекс „Св. Кирил и Методиј“, со главни и споредни влезови и излези за вработени, студенти и други корисници на услуги, со соодветен паркинг, како блиска и непосредна врска со сите Факултети.

Сите влезови и излези (главни и споредни) и внатрешната сообраќајна инфраструктура, кои водат до и од објектот, овозможуваат непречено движење на вработените и студентите.

Исто така внатрешната сообраќајна инфраструктура со незначителни потешкотии овозможува пристап и маневар на противпожарни возила при евентуално гасење на пожар.

Прва медицинска помош

Првата медицинска помош има големо значење за заштитата и спасувањето на вработените и студентите во случај на природни непогоди и други несреќи, кога се создаваат отежнати услови за живот и извршување на редовните работни задачи.

Во најтешките моменти по првиот ударен бран од природните непогоди и други несреќи, приоритетот треба да биде насочен кон отстранување на последиците, организирање прифаќање, згрижување на евентуално загрозени и настрадани вработени и студенти и укажување прва медицинска помош.

Ако се има предвид катноста на објектот во кој Факултетот ја остварува основната дејност, видот на вградениот градежен материјал, како и другите елементи во содржината на објектот, укажуваат и на евентуална ранливост на последици:ранети, повредени, трауматизирани, загрозени и непредвидливи можности на физичка загуба на вработени и студенти од опасности предизвикани од манифестирани активни природни непогоди и други несреќи.

Организацијата и начинот на спроведување на првата медицинска помош е во рамките на сопствените сили и нивната навремена интервенција во укажувањето на првата медицинска помош на евентуално загрозени и настрадани вработени и студенти. Во првите моменти вработените и студентите треба да планираат да бидат самоодржливи со самопомош, а потоа до израз да дојде меѓусебната помош. Овие два моменти се најважниот и најбитен фактор за продолжување во живот, а потоа и постручна помош од формациските сили за заштита и спасување.

Иако бројчано малубројни, силите за заштита и спасување со добра организација, сепак ќе можат да одреагираат и до одреден степен да ги ублажат нарушените здравствени проблеми на евентуално повредените, загрозените и настраданите вработени и студенти.

Во зависност од моменталната новосоздадена состојба, просторните услови и можности, првата медицинска помош, во принцип и начелно ќе се организира и спроведува мобилно, на местото на случувањето во простории во објектот на прилагодливо погодни и безбедни места.

Во случај на потешки, проблематично покомплицирани здравствени состојби, кои ги надминуваат способностите на формациските сили за заштита и спасување во укажување прва медицинска помош, планирана е постапка за брза реакција и воспоставување контакт со Здравствениот Дом-Поликлиника „Бит Пазар“ и Клиниките при Јавната здравствена установа - Универзитетски клинички центар „Мајка Тереза“.

Заштита и спасување од поплави

Според местоположбата, зградата на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ е на рамничарски терен кој овозможува одредени површини околу зградата да ги прифатат и задржат атмосферските води што во одреден степен претставуваат опасност за движење и престој на вработени и студенти во Факултетската зграда.

При обилни и долготрајни поројни врнежи од дожд, голема е веројатноста да се формира голем воден талог околу зградата.

Нивото на подземните води е во тесна врска со водостојот на реката Вардар и во континуитет го следи неговиот режим. Поради ваквите состојби подземните води ќе го подигнат нивото на повисока горна точка, особено истакнато во подрумските простории.

Поради видно зголемениот водостој на реката Вардар очекувано е канализационата мрежа да се запуши и да не може да ги прифати и одводи редовните фекални води и огромното количество атмосферски воден талог, така

што последователно доаѓа до хаварији на инфраструктурниот канализационен систем кој ќе предизвика дополнителни опасности од излевање, повраќање, прелевање и поплавување на подрумските простории, просториите на Приземје и на погорните простории по спратови на места каде има инсталирано канализациона мрежа.

До поплавување на подрумските простории, просториите на Приземје и по спратови, во внатрешноста на Факултетската зграда може да настане како последица од манифестирани природни непогоди и други несреќи, поради оштетување на инфраструктурната водоводна, одводна и топлинска цевководна инсталациона мрежа.

Во погоре наведените околности, кога последиците од опасностите се од итен карактер, без било какви отстапки, приоритетно се заштитуваат евентуално затекнатите вработени и студенти чии животи се загрозувани, а следствено во зависност од можностите и условите се пристапува кон заштита на средствата за работа и другите вредни материјални добра.

Според локацијата, Факултетската зграда е одалечена од брегот на реката Вардар и нема директна загрозуваност.

Коритото на реката Вардар во централното градско подрачје е уредено со заштитни бетонски ѕидови, со што исклучено е излевање на водите од реката во случај зголемен водостој и поплавување.

Искусствените сознанија од претходните големи поплави што ја имаат зафатено Републиката (1962 и 1979 год.), како и други експертски анализи од стручњаци хидролози, според Процената на загрозуваност од природни непогоди и други несреќи на територијата на Република Северна Македонија, упатуваат на податокот дека Факултетската зграда нема директна загрозуваност од поплави, освен што можат да се појават подземни води и распаѓање на одводната канализациона мрежа поради зголемен водостој на реката Вардар.

Како најтешка варијанта, до поплавување на објектот на Факултетот може да настане како последица од ненадејно прелевање и уривање, хаварија на високите брани на езерата „Матка“ и „Козјак“, кога би биле предизвикани катастрофални последици, не само за Факултетот, туку и за целокупноста на Градот Скопје со пошироката околина.

Ако со општите и посебните мерки, постапки и други активности не е возможно да се обезбеди простор за заштита и спасување од опасности од природни непогоди и други несреќи, се организира и спроведува евакуација на вработените, студентите, средствата за работа и другите материјални добра.

Радиолошка, хемиска и биолошка заштита

Радиолошката, хемиската и биолошката заштита претставува преземање на мерки, постапки и други активности заради спречување, ублажување и отстранување на опасностите како последица од радиолошки, хемиски и биолошки агенси врз вработените, студентите, средствата за работа и другите материјални добра во услови на природни непогоди и техничко-технолошки несреќи.

Основната дејност на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ исклучува секаква можност од создавање на радиолошки, хемиски и биолошки агенси штетни за работната средина, вработените и студентите. Исто така Факултетот не е извор на радиолошка, хемиска и биолошка контаминација и акциденти предизвикани од опасни материји.

Според местоположбата, Факултетската зграда е во централното градско подрачје, во урбана средина, а во пошироката поблиска и подалечна околина функционираат субјекти кои во процесот на производството и услугите користат најразлични видови материи со карактеристики и предзнак како опасни, отровни, експлозивни, запаливи и слично, кои во изменети услови и при евентуални хаварии имаат можност да го контаминираат воздухот, почвата, водата, пошироката околина и објектите на факултетите во Универзитетскиот комплекс, каде се наоѓа и зградата на Филолошкиот факултет.

На ширењето на контаминацијата влијаат повеќе фактори, а меѓу нив покарактеристични се: температурата и влажноста на воздухот, атмосферските врнежи, брзината и правецот на ветерот, густината на изграденост на објекти и слично.

Факултетската зграда, а со тоа вработените и студентите не се изложени на директна загрозуеност од радиолошка, хемиска и биолошка контаминација. Но сепак, ако се има предвид пошироката и подалечна околина, како на пример: АД-Алкалоид, АД-Окта, АД-Мак-петрол, АД-Охис, АД-Цементарница Усје и други трговски друштва од оваа категорија, при евентуални природни непогоди или техничко технолошки несреќи, можни се хаварии кај овие субјекти кои можат да предизвикаат последици, не само по здравјето на вработените и студентите, туку и на целокупноста на граѓаните и животната средина.

При непогоди и несреќи има можности надворешни фактори да предизвикаат радиолошка, хемиска и биолошка контаминација на вработените, студентите, другите корисници на услуги, средствата за работа и материјалните добра. При настанувањето на РХБ опасности од приоритетен карактер е преземање на мерки и постапки за организирање лична и колективна заштита, а при понатамошен развој претстои организирање и спроведување на деконтаминација, заради ублажување и отстранување на последиците.

Во спроведувањето на радиолошката, хемиската и биолошката деконтаминација, покрај единиците за заштита и спасување, ќе бидат ангажирани и свое учество ќе земат:

Вработените.

Студентите, и

Стручни тимови, Специјализирани единици за РХБ заштита и РХБ деконтаминација, Тимови за брз одговор за заштита и спасување од хемиски несреќи, Експерти и други стручни лица, како помош од Дирекцијата за заштита и спасување, со екипи, средства и опрема за брза интервенција.

Имајќи ја предвид основната дејност, Филолошкиот факултет нема на располагање адекватни средства и опрема за радиолошка, хемиска и биолошка заштита, ниту пак има на располагање средства и опрема за радиолошка, хемиска и биолошка деконтаминација. Од повеќе фактори на Факултетот му се ограничени можностите за користење на месни и прирачни средства за радиолошка, хемиска и биолошка заштита и радиолошка, хемиска и биолошка деконтаминација, освен што има прилагодливо погодни места и простории за РХБ заштита во рамките на Факултетската зграда, и рационално користење на санитарните чворови со претпросторот, како ограничен и единствен простор за РХБ деконтаминација. Друг наменски простор нема на располагање.

Како општа и заедничка констатација, во крајно отежнати услови, Штабот за заштита и спасување ќе го ангажира целокупниот човечки

потенцијал во справувањето со опасностите како последица од природни непогоди и други несреќи. Овој проширен опсег на ан гажман е интегриран во поединечните плански документи од составот на Планот за заштита и спасување од природни непогоди и други несреќи.

Заштита и спасување од урнатини

Покрај земјотресите како основни причинители за насатанување на урнатини, исто така урнатините можат да бидат предизвикани и од други видови природни непогоди и несреќи.

Според Проценката на загрозеност од природни непогоди и други несреќи на територијата на Република Северна Македонија и други експертски анализи од стручњаци сеизмолози, Скопскиот регион спаѓа во категорија сеизмогени извори каде што се случени земјотреси, односно и се очекува повторено активирање на земјотреси со различен интензитет, тоа го потврдуваат, како доказ, податоците за бројот на манифестирани земјотреси по катастрофалниот земјотрес од 1963 год.

Од аспект на фактот дека не постојат релевантни можности за преземање на позначајни превентивни мерки за заштита и спасување од урнатините, односно за намалување или избегнување на многуте ризици и опасности од урнатините, како последица од земјотреси и други непогоди и несреќи, од големо значење е планирањето, организирањето и спроведувањето на мерки, постапки и други активности за подготвеност на вработените и студентите во време на случувањата на земјотресите и во постземјотресните критични моменти

При градбата на Факултетската зграда посветено е внимание на урбанистичките и градежните мерки во однос на микролокацијата на објектот, вградување на инсталации, уреди, средства и опрема отпорни на уривање и други опасности, а изборот на видот на материјалот за градење овозможува намалување и спротивставување на опасности од урнатини.

Факултетската зграда гледана од аспект на статистика, како комплексна градежна целина има технички можности да прифати и во најголем процент да амортизира урнатини од непогоди и несреќи, освен природните непогоди и други несреќи кои се граничат со огромни и елементарни поместувања на тлото на земјата, познати како апокалиптични катастрофи и катаклизми од големи размери.

И покрај цврстата градба на Факултетската зграда која во никој случај не може да се занемари, но сепак не е имуна од извесни оштетувања од типот непредвидливи изместувања на носечки армирано-бетонски греди со големи распони во пространите холови и ходници, како и тонење на бетонски носечки столбови и слично кои можат да предизвикаат урнатини и евентуални оштетувања на застаклени површини, кои се доминатни во внатрешниот распоред на просторот, а исто така и во надворешниот изглед на објектот.

Покрај незначителниот крш од бетонски градежен материјал, посилено ќе биде изразен кршот од стаклени површини, кој во најголем обем ќе претставува дополнителна опасност за затекнатите вработени и студенти во работните и наставните простории.

Причинителите за урнатините се непознати. Кога би постоеле точни научни докази или било какви други предвестија за нивно време и место на јавување, реална би била состојбата од преземање на превентивни и

поконкретни оперативни, односно практични мерки, постапки и други активности, преку избирање на прилагодливо безбедни места за засолнување во рамките на Факултетската зграда, при што би се избегнале опасностите од урнатините, а во крајно ризични околности би се напуштил објектот, односно ќе премине кон евакуирање на побезбедни места во зградата на отворен простор.

Во најкритичните моменти приоритетот ќе биде насочен кон лоцирање на урнатините, отстранување на последиците со пронаоѓање, прифаќање, згрижување на загрозените и настраданите вработени и студенти и укажување на неопходна прва медицинска помош, а во крајно ризични околности организирање и спроведување евакуација.

Згрижување на загрозени и настрадани

Опасностите како последица од природни непогоди и други несреќи се основни и главни причинители за бројот на загрозени и настрадани вработени и студенти, за кои е потребно да се изврши згрижување.

Ако се има предвид цврстата армирано-бетонска градба на Факултетската зграда како триспратен објект и подрум, се проценува дека во евентуални случаи на природни непогоди и други несреќи од појак интензитет, не се исклучува можноста од градежно-технички оштетувања на простории во објектот на зградата, каде Факултетот ја остварува основната дејност.

Во сите случаи на непогоди и несреќи, Штабот за заштита и спасување со силите за заштита и спасување, покрај преземање на општи и посебни мерки, ќе организира спроведување и преземање на конкретни постапки и активности, кои се однесуваат на:

Утврдување на локации на работните, наставните и други простории по спратови и подрум во Факултетската зграда во кои има присуство на вработени и студенти.

Пронаоѓање на загрозени и настрадани.

Извлекување и прифаќање на загрозените и настраданите.

Укажување прва медицинска и друг вид на помош.

Сместување и обезбедување услови за продолжено здравствено згрижување во специјалистички здравствени установи.

По првиот ударен бран сите активности поврзани со потребата од згрижување на загрозени и настрадани вработени и студенти, како и укажување прва медицинска помош се сведува на сопствените сили за заштита и спасување.

За потешки и посложени активности во врска со згрижување на загрозени и настрадани вработени и студенти, Штабот за заштита и спасување ќе побара помош според моделот на постапност, првично помош од Штабот за заштита и спасување при Филозофскиот факултет, помош од соседните Штабови за заштита и спасување при факултетите во Универзитетскиот комплекс, помош од Подрачниот Штаб за заштита и спасување при Општина Центар, помош од Подрачниот Штаб за заштита и спасување на Град Скопје, помош од Дирекцијата за заштита и спасување преку Подрачното Одделение за заштита и спасување Центар и помош од други надлежни органи и организации.

Врз основа **Процената** на загрозеност од природни непогоди и други несреќи, се донесуваат следните:

ЗАКЛУЧОЦИ

1. Се проценува дека одреден број работни,наставни и други простории,од Подрум, Приземје и три спрата, во зависност од видот, карактерот, степенот, интензитетот и други ризични фактори, можат да постанат ранливи и лесно осетливи на опасности од разорната моќ на неконтролираните појави на природни непогоди и други несреќи.

Поради местоположбата на објектот на Филолошкиот факултет „Блаже Кнески“, покрај главни и фреквентни сообраќајници, континуираното присуство на факторот човек и строго урбаната средина,се цени дека тие имаат битно влијание и можат да бидат евентуални предизвикувачи на опасности по Факултетскиот објект, вработените и корисниците на услугистудентите.

2. Справувањето со загрозеноста, како последица од природни непогоди и други несреќи, е во зависност од организираноста, оспособеноста, опременоста, можностите на силите за заштита и спасување, средствата и другите ресурси со кои располага Филолошкиот факултет „Блаже Конески“.

3. Потребата од планирање, организирање и спроведување на заштита и спасување на вработените, корисниците на услуги-студентите, средствата за работа и другите материјални добра, како и проценетата загрозеност и последиците предизвикани од природните непогоди и други несреќи, укажуваат и упатуваат на неопходноста од изготвување на **План за заштита и спасување од природни непогоди и други несреќи**, со конкретни оперативни документи.

